ستاسو د ماشوم واکسینونه - هغه ماشومان چې په 1 اکتوبر 2024 نېټه یا له دې وروسته زیږېدلي وي

د هغو والدینو او سرپرستانو لپاره معلومات چې له نورو هیوادونو څخه آیرلینډ ته راغلي دي.

په دې معلوماتي پاڼه کې به تاسو د خپل ماشوم لپاره د واکسین په اړه معلومات ومومئ. د مخنیوي وړ ساري ناروغیو په وړاندې ساتنې سره واکسین ستاسو د ماشوم په صحتمند ساتلو کې مرسته کوي.

واکسینونه ولې مهم دي؟
واکسینونه تیخور ماشومان او ماشومان د انتاناتو څخه ساتي چې کولی شي دوی جدي ناروغه کړي. ډېر کوچني ماشومان د دې انتاناتو له خطر سره مخ دي، نو واکسینونه ژر تر ژره پیل کیږي.
په آیرلینډ کې د واکسینونو مهالویش (ترسره کول) د دوه میاشتنۍ په عمر کې پیل کېږي او هغه واکسینونه چې سپارښتنه یې کېږي، ستاسو عمومي ډاکټر یا GP ته په مراجعې کولو سره، معمولاً په 5 لیدنو کې ورکول کېږي، هغه مهال چې ستاسو ماشوم 2، 4، 6، 12 او 13 میاشتو عمر ولري. په آیرلینډ کې ماشومانو ته ورکول کیدونکي واکسینونه دوی د هغو انتانونو (ناروغیو) پروړاندې ساتي چې په آیرلینډ کې عام یا خورا جدي دي.

په آیرلینډ کې کومو واکسینونو وړاندیز کیږي؟
ماشومانو ته ددې لپاره د واکسینونو ترسره کولو سپارښتنه کېږي ترڅو یې د هغو ناروغیو پر وړاندې ساتنه وکړي چې په آیرلینډ کې عامې دي یا هغه ناروغۍ چې ماشومان ډېر سخت ناروغه کولای شي.

لیدنه	د واکسین مهالویش	ورکړل شوي واکسینونه
لیدنه 1	2 میاشتې	6 په 1 کې + PCV + MenB + *Rotavirus *3 پیچکارۍ + د خولې څاڅکي*
لیدنې 2	4 میاشتې	په 1 کې 6 + MenB + Rotavirus *2 پیچکارۍ + د خولې څاڅکي*
لیدنې3	6 میاشتې	6 په 1 کې + PCV *2 پیچکارۍ*
لیدنې 4	12 میاشتې	MMR + MenB + Chickenpox (کوڅیکی) *3 پیچکارۍ*
لیدنې 5	13 میاشتې	6 په 1 کې + MenC + PCV *3 پیچکارۍ*

**په 8 میاشتو 0 ورځو عمر کې یا له دې وروسته د Rotavirus (نسناستي) واکسین نه ورکول کېږي*

په نورو هیوادونو کې ورکول کیدونکی واکسینونو او په آیرلینډ کې د ورکول کیدونکی واکسینونو ترمنځ څه توپیر دی؟
په آیرلینډ کې ورکول کیدونکی ډیری واکسینونه په نورو هیوادونو کې هم ورکول کیږي. د مثال په توګه، په زیاتره هیوادونو کې ماشومانو ته د خناق، پولیو، تیتانوس او شری په وړاندې د ساتنې واکسینونو وړاندېز کیږي.
د نورو هیوادونو په پرتله په آیرلینډ کې تجویز شوي واکسینونو کې توپیر کیدای شي. د دې لامل دا دي چې د نورو هیوادونو په پرتله په آیرلینډ کې د ناروغیو ترمنځ توپیر کیدای شي. د مثال په توګه په آیرلینډ کې موږ واکسینونه ورکوو کوم چې ماشومان د منینګوکوکل B او C ناروغۍ څخه ساتي. دا انتانات د مننژیت او سیپتیسیمیا سبب کیدی شي. دا واکسینونه په ځینو هیوادونو کې د واکسینونو مهال ویش یوه برخه نده. مګر په آیرلنډ کې د دوی سپارښتنه کیږي ترڅو د دې خورا جدي انتاناتو څخه ماشومان خوندي کړي.

زما ماشوم ټول خپل واکسینونه په بل هیواد کې لګولي وو. دوی ولې اوس نورو واکسینونو ته اړتیا لري کله چې دوی په آیرلینډ کې دی؟
دا چې ستاسو ماشوم اوس په آیرلینډ کې ژوند کوي، نو دوی باید د آیرلینډ د واکسین په مهال ویش عمل وکړي. هغه واکسینونه چې په آیرلینډ کې یې د ترسره کولو سپارښتنه کېږي د هغو ناروغیو پر وړاندې د ماشومانو ساتنه کوي چې په آیرلینډ کې عامې دي یا هغه ناروغۍ چې ماشومان ډېر سخت ناروغه کولای شي.
ستاسو ماشوم باید د واکسینونو سره "کیچ آپ یا ترلاسه کول" وي چې په آیرلینډ کې وړاندیز کیږي. دوی د واکسینونو تکرارولو ته اړتیا نلري چې دمخه یې په بل هیواد کې ترلاسه کړي وي.

دا اضافي واکسینونه ستاسو ماشوم د کومو ناروغیو څخه ساتي؟

روټاویروس د خلې له لارې واکسین
Rotavirus (نسناستی) یو ویروسي ناروغي ده چې په تیخورو ماشومانو او کوچنیو ماشومانو کې د نسناستي او کانګو لامل کیږي. ډیری ماشومان په کور کې بیرته جوړیږي مګر ځیني باید روغتون ته یوړل شي. په آیرلینډ کې د نسناستي واکسین معرفي کیدو څخه مخکې هر کال په نسناستي اخته شاوخوا 880 ماشومان چې عمرونه یې د 5 کلونو څخه کم وو په روغتون کې بستري کیدل. د نسناستي واکسین معرفي کیدو څخه وروسته دا شمیر خورا ډیر راټیټ شوی دی. د نسناستي واکسین یوازې د 8 میاشتو څخه کم عمر لرونکو ماشومانو ته ورکول کیدی شي.

د مینګوکوکل بی (MenB) واکسین
د MenB واکسین د مینګوکوکل B ناروغۍ پر وړاندې ستاسو د ماشوم په خوندي ساتلو کې مرسته کوي. دا یوه جدي بکتریایی ناروغي ده چې د منیژیت (د مغزو د پردې د پړسوب ناروغی) او سپټیسیمیا (د وینې زهري ګرځېدلو) لامل کیدی شي. مینګوکوکل B په آیرلینډ کې له منیژیت څخه د کوچنیو ماشومانو د زیاتره انتانونو (ناروغیو) او مړینې لامل کیږي. MenB واکسین معمولاً د 2 کلنۍ له عمر څخه وروسته نه ورکول کېږي.

د مینګوکوکل سی (MenC) واکسین
د MenC واکسین د مینګوکوکل C ناروغۍ پر وړاندې ستاسو د ماشوم په خوندي ساتلو کې مرسته کوي. دا هم یوه جدي بکتریایی ناروغی ده چې د منیژیت (د مغزو د پردې د پړسوب ناروغي) او سپټیسیمیا (د وینې زهري ګرځېدلو) لامل کیدی شي.

نیوموکوکل (د سینه بغل، PCV) واکسین
د PCV واکسین د هغو نارغیو پر وړاندې ساتنه کې مرسته کوي چې د نیوموکوکس بکتریا له امله رامنځته کېږي. دا بکتریا کولی شي د ناروغیو لامل شي لکه منیژیت (د مغزو د پردې د پړسوب ناروغي)، سینه بغل (د سږو ناروغي) یا سپټیسیمیا (د وینې زهري ګرځېدل). د PCV واکسین معمولاً د 2 کلنۍ له عمر څخه وروسته نه ورکول کېږي.

کوڅیکی (د چیچک دانې)
کوڅیکی د یو ډېر ساري ویروس له امله رامنځته کېږي. دا ناروغي د خارښت او اوبو لرونکو ګرمکو (دانو) او نورو نښو نښانو لکه تبې او د ناروغۍ احساس کولو لامل ګرځي. کوڅیکی د لا نورې جدي ناروغۍ لامل ګرځېدلی شي لکه انسیفلایټیس (د مغز التهاب)، سینه بغل (د سږو ناروغي) او مایوکارډایټیس (د زړه التهاب).
د دې واکسینونو جانبي عوارض څه دي؟
له واکسینونو ترسره کولو څخه وروسته اړخیزې اغېزې معمولاً کمې وي او یوازې څو ورځې دوام مومي.

- د MenB واکسین له ترسره کولو څخه وروسته د تبې (د بدن د حرارت درجې لوړوالی) معمولي خبره ده. که چېرې ستاسو ماشوم MenB واکسین ترسره کوي، نو د مهربانۍ له مخې خپلو لومړیو دوو لیدنو ته د ماشومانو مایع پرستامول له ځان سره راوړئ. دا به د تبې په کابو کولو کې مرسته وکړي.
- ځیني وختونه کېدی شي ماشومان په هغه ځای کې درد، پړسوب او سوروالی ولري چیرې چې پیچکاری ورکړل شوې وي. داډ ترلاسه کړئ چې جامې ډېرې تنګې نه وي.
- د نسناستي ویروس د خولې واکسین ترلاسه کولو وروسته لږ نسناستی درلودل عادي خبره ده. خپل ماشوم ته ډېرې شیدې ورکړئ. خپل لاسونه د خپل ماشوم د رونې (ډایپر) بدلولو او پاکولو وروسته په احتیاط سره ومینځئ.
- له واکسین ترلاسه کولو وروسته په غېږ کې نیول او خواړه ورکول ستاسو له ماشوم سره په ښه احساس لرلو کې مرسته کوي.
- د کوڅیکي واکسین له ترسره کولو څخه وروسته، د ماشومانو د بدن په ځینو برخو لږ ګرمکي (دانې) پیدا کېږي. دا ګرمکي د واکسین له ترسره کولو څخه 5-26 ورځې وروسته راڅرګندېدای شي. دا ګرمکي (دانې) په خپله له منځه ځي او درملنې ته اړتیا نلري. که چېرې ستاسو د ماشوم په بدن دا ډول ګرمکي راڅرګندې شي، نو تاسو کولای شئ په اړه یې نور معلومات دلته ولولئ یا له خپل نرس یا ډاکټر سره خبرې وکړئ.

زه چیرته کولی شم خپل ماشوم واکسین کړم؟
په آیرلینډ کې د کورنیو ډاکټران (GP) ماشومانو ته واکسین ترسره کوي. نرس معمولا د GP تر لارښوونې لاندې

ماشومانو ته واکسین ورکوي. ښايي نور کلينيکونه شتون ولري چې د روغتيايي خدمتونو لخوا تنظيم شوي وی ترڅو ماشومانو ته د اړتيا وړ واکسين ورکړي. د بېلګې په توګه، د آيرلينډ د روغتيايي خدمتونو له اداري (HSE) څخه نرسان او ډاکټران کلينيکونه تنظيموي ترڅو هغو ماشومانو ته واکسينونه ترسره کړي چې مهاجرين يا پناه غوښتونکي وي.

زه څنګه د GP سره یوه لیدنیته وټاکم؟

تاسو باید له یو GP سره د لیدنې وخت (اپاینټمنټ) واخلئ. داچې څنګه یو GP پیدا کولای شئ، په اړه یې معلومات دلته وګورئ. که چېرې تاسو یو GP نلرئ، نو ښايي د HSE ځايي ډله کلينيکونه تنظيم کړي چيرې چې ستاسو ماشوم واکسين ترلاسه کولای شي.

د واکسيناسيون په ليدنه کې څه پيښيږي؟

د واکسينونو له ورکولو څخه مخکې، نرس يا ډاکټر له تاسو سره ستاسو د ماشوم د اړتيا وړ واکسينونو او د هر واکسين په اړه خبرې کوي. د واکسينونو له ترلاسه کولو څخه وروسته، تاسو ته د "واکسين پاسپورټ" سند درکول کېږي چې ستاسو ماشوم ته د ترسره شوو واکسينونو په اړه پکې معلومات ذکر شوي وي. دا ډېره مهمه ده چې ستاسو د ماشوم د واکسينونو سوابقو په توګه د واکسينونو پاسپورټ خوندي وساتئ. دا مهمه ده چې تاسو دا سند (سوابق) له ځان سره د واکسينونو ترسره کولو نورو ليدنو ته راوړئ.

ايا زه باید د واکسيناسيون لپاره پيسې ورکړم؟

نه. واکسيناسيون په آيرلينډ کې وړيا دی.

ايا کوم واکسينونه د لويو ماشومانو لپاره تجويز کيږي؟

کله چېرې ماشومان په ښوونځي کې وي، نو دوی ته د واکسينونو ترسره کولو سپانښتنه کېږي.

په کوچنيو ماشومانو کې (چې عمر يې 5 کاله وي) د شري، پړسوب (جاغور)، روبيلا او کوڅيکي پر وړاندې د ساتنې لپاره د MMRV واکسين او د ديفتري، تيتانوس، پرتوسس (ټوخله) او ګوزن ضد واکسينونو پياوړی کوونکی دوز. دا واکسينونه په ښوونځي کې ورکول کېږي.

د ثانوي ښوونځي په لومړي کال کې (عمر 12): د HPV، MenACWY (مننګوکوکل ACWY) واکسينونه او د ديفتري، تيتانوس او پرتوسس (ټوخلې) واکسينونو پياوړی کوونکی دوز. دا واکسينونه په ښوونځي کې ورکول کېږي.

ايا کوم واکسينونه د بالغانو لپاره تجويز کيږي؟

هو. هغو لويانو (بالغو کسانو) ته چې ځينې واکسينونه يې ندي ترلاسه کړي، سپارښتنه کيږي چې دا واکسين ترسره کړي. د بېلګې په توګه، د MMR واکسين چې د شري پړسوب او روبيلا په وړاندې ساتنه کوي، هغو لويانو ته يې د ترسره کولو سپارښتنه کېږي چې هيڅکله يې دا واکسين نه وي ترلاسه کړي. د HSE ځايي ډلې له يو غړي، خپل GP يا نرس سره خبرې وکړئ.

زه د واکسيناسيون په اړه ځينې پوښتنې لرم، زه له چا سره خبرې کولی شم؟

د HSE ځايي ډلې له يو غړي، خپل GP يا نرس سره خبرې وکړئ. که چيرې نور کلينيکونه د روغتيايي خدمتونو اداري لخوا تنظيم شوي وي ترڅو ماشومانو ته واکسينونه ورکړي، تاسو کولای شئ په دې کلينيکونو کې هم له ډاکټر يا نرس سره خبرې وکړئ.

د نورو معلوماتو لپاره له www.immunisation.ie څخه ليدنه وکړئ

National Immunisation Office
January 2025, Version 3.0